

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 форинти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 23.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронска печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Бесноваца никакве се не уважавају у наручбине.

Србија у народно-привредном погледу.

(Наставак.)

Као што Београд треба да постане тржиште индустријских творина европских за Србију, Босну, стару Србију, Бугарску и северни Арнаутлук, тако треба да буде и главно тржиште сировина, које се производе у тим земљама. Сад то није тако. Продукти, што долазе из Ниша и Алексинца за Аустрију, само пролазе на Београд или Смедерево; шта више и за саме српске продукте, што се износе из Србије, Београд није средередна тачка.

Ове сировине носе се продаје ради у Пешту и Беч, а то не с тога што су оне за Аустрију од потребе, већ с тога, што тамо долазе купци из Чешке, Германије и Белгије да тамо посредно или непосредно купују јагњеће, јареће и козје коже, маст, вуну, шишарке, шљиве и храну српску. За те купце Београд је непознато место и сва Србија нека „terra incognita.“ И ако се кад-кад по неки страни купац пађе у Београду с намером да ту пазари, то ретко налази у српској престоници знатну количину сировине, јер ове, тек што дођу у Београд, одмах иду у Пешту и у Беч.

Ако се хоће, да Београд постане средиште трговине са српским и суседним производима, где ће страни европски уносачи што им треба пазарити, нужно је, да Србија и суседне турске земље у Београд шиљу своје производе, једно, што је ближе него Пешта и Беч, друго, што ће се знатно на местним трошковима и провизијама уштедити, који се сад плаћају пештанским и бечким комисионарима. Тиме не само што би Београд ступио у непосредну свезу са разним европским пијаца-

ма, које троше сировине, већ би се могло боље дознати каквог качества треба да су сировине што се овде производе, а тим би се боље одговарало потребама купаца.

Та се цељ може постићи ако се усредоточи продуктна трговина у Београду. А за то је главни услов, да повећи српски трговци увиде како ваља корист, која ће бити отуда по њих и по њихову отаџбину, па да са енергијом и постојаношћу на томе раде. Осим тога од неопходне су потребе и следећи заводи, јер и ови су од главних чинилаца, да би се цељ достигла.

Кредитни заводи. Српски трговац, што ради са производима из Србије или из суседних земаља и ове у Београд доноси, мора да налази кредитне заводе, из којих ће моћи да дигне новац на своју робу, да ју не мора одма продати, кад за то време није, већ да може згодније прилике очекивати. И магаци за сировине и за храну (silos) неопходно су нужне у Београду, која ће треба све већа постајати, чим се Београд почне развијати као тржиште са производима. Доњи град сасвим је добро место за такве магаци, једно, што је он близу воде; друго, што ту има знатне просторије и јевтини куќишта.

Важан фактор за трговину је и берза. Ту се чине закључци на сировине средством заклетих посредника (сензала); ту треба да решавају сами трговци помирителним суђењем, берском узаницом, како би се лако и брзо, но ипак праведно, трговачки послови и парнице свршавали. Тиме би се поверење страних купаца задобило, утемељило. Но и друге користи произлазе по трговину од берзе; поуздани берски извештаји у најзнатнијим трговачким европским листовима извештавали би стране купце о цени и количини робе, што се налази на београдској пија-

ци. Све су то установе, које примамљују странце, да у Београду пазаре.

Важан фактор за подизање Београда на ступањ светскога тржишта би био и тај, кад би се допустило странским трговцима да могу имати у Београду непокретна добра. Ти странци, који би дошли, да се ту настане, нити хоће нити могу увек купљене сировине одмах даље слати. Они су кад-кад ради, да своје робе сместе у магаци. Но велике трговачке куће неће хтети, да седе под киријом, и тако да зависе од воље онога, чија је магаци. Зато ће се тек онда у повеће и сталне послове упуштати, кад би имали сопствене своје куће. То важи исто тако за оне, који су уносачи индустријских творина, као и за оне, који хоће да заведу у Београду индустријска подuzeћа. Јер, ако се хоће да Београд постане светско тржиште, за које је позван услед свога географског положаја, то се ту мора концентрисати увозна и извозна трговина, то мора да постане станиште индустријских подuzeћа, и ако у почетку само онаких, који производе полу-фабрикате.

Београђани ако схваћају праву мисију своју, не треба да подозревају на странце, нити треба да су противни подизању страних трговачких кућа у српској престоници. У Одеси, Трсту, Антверпну, и Хамбургу, па и у Мрсељу налазе се многе стране трговачке куће, па нису од штете домаћима, већ су тим местима од користи, и много су допринели и још једнако доприносе да се та места подигну на степен на коме их данас видимо. Само у онаким местима могу странци монополисати трговину, где су домаћи трговци немарљиви и неспособни као што су у Брајли, Галацу, Цариграду и Александрији.

(Свршиће се.)

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Имамо да јавимо за живи општински рад прошле седнице. У недељу по подне имао је црквено-школеки одбор састанак свој, а у понедељник и вторник биле се седнице варошког заступништва. Иједно и друго тело већало је о предметима доста важним по нашу општину, и ако и беху код појединих предмета мњења чланова подељена, то ипак не беше уредан ток дебате прекинут страсним појавама. Са особитим задовољством констатујемо, да се одликују састанци новог црквено-школског одбора својим редом при дебати, као што одборници показују озбиљну вољу за рад. Уопште се од неког времена не опажају у јавном општинском животу нашем оне немиле појаве страсти, за које смо пре сваки час морали јављати читаоцима.

Посебно извешће у овом листу саопштиће читаоцима рад општинског заступништва. У реченој седници црквено-школског одбора пак ови беху предмети у претресу. Пошто је у пол четири часа претседник црквене општине г. др. Миланковић седницу отворио, у којој је било двадесет и два члана и госп. капелан Руварац протокол водио, и којој је председавао почасни члан, г. парох Суботић, дође најпре у претрес питање о подизању школског здања у Горњој вароши. Тутор горњоварошки и члан одбора г. Јован П. Јовановић дао је извешће о стању фонда за грађење те школе, из кога се дознаје, да је исти фонд на 8715 фор. 47 новч. нарастао, која се сума од чести у готовом од чести у облигацијама састоји. Исти г. тутор доказује уједно и крајњу потребу, да се речено здање подигне, јер садашња је школа тако трошна, да се је бојати, да ће се срушити.

Увидивши потребу решено је једногласно, да се школско здање у горњој вароши што пре подигне. Сад се покрене питање о величини здања. Ту се породи жива дебата између одборника, од којих су неки били за то, да се у истом здању начини стан за учитеље, други пак беху томе противни, рекавши, да учитељи, кад им је стан на близу, сваки час могу оставити школу. На оштру примедбу једног горњоварошког одборника о отпусту учитеља коју је добијао с места и г. парох Суботић, рече г. др. Миланковић, да закон прописује кад се учитељи могу

отпустити. У школском здању треба рече, да је стан учитељима већ и с тога, што се у горњој вароши тешко могу квартири добити. Услед аргументације г. претседника пристаје и г. потпретседник Марковић на то, да се начини и учитељима стан у школском здању, на што је пристала и већина одборника, те је решено, да ново школско здање буде на два спрата.

Одборник г. Младен сумња, да ће се моћи грађење школе скоро почети, јер за такво здање потребно је више од 16000 форината, а фонд не износи више од 8715 форината. Али је познато, да постоји закључак варошког заступништва, по коме се школа има о варошком трошку направити. А и у дужности је вароши, побринути се за општинске школе. С тога је решено, да се закључак црквено-школске општине достави маџистрату извршења ради.

Други главни предмет већања беше пословни ред за одборске седнице, који је читан и примљен, како га је одбор израдио. Но пре још дошло је неколико мање важних предмета у претрес. Прво је читана класификација учећег се стипендисте пантелићеве фондације, који је од петнаест ђака као седми класикован. Потом би јављено, да изабрани тутори г.г. Лаза Урошевић и Јефта Вучковић неће да се приме црквеног tutorства, што им то не допуштају њихови послови. Одбор је то са неповољношћу узео на знање и закључи да се по броју гласова на Лазино место постави г. Наум Николић, а други тутор код контумацке цркве да се не постави за сад.

У тој седници било је и интерпелација. Одборник г. Игња Василијевић запита претседника, како стоји ствар са негдашњим тутором код нове цркве г. Јоксимовићем, а одборник г. Панта Барјактаровић га интерпелује због грчког школског фонда. Г. Василијевићу одговори претседник, да ствар г. Јоксимовића може доћи у претрес, како тутори предаду рачуне. У погледу на грчки фонд рече г. претседник, да дотични пододбор има да ступи у споразумење са старим кураторима фондова и са туторима. Решено је да председник писмено позове туторе грчког школског фонда, да по гласу највишег рескрипта поднесу рачунске књиге изабраном пододбору ради прегледања рачуна, тако се имају и други куратори позвати.

Неки су одборници рекли, да се неки учитељи не држе реда у цркви. Решено је, да их одбор опомене,

да у будуће држе ред при богослужењу.

Кад већ говоримо о општинским стварима, то да јавимо на овом месту и то, да се поговара по вароши, да је наш први варошки претставник г. Коста А. Петровић дао оставку на звању. Кажу, да је то с тога учинио, што му је лекар саветовао, да чува здравље и да му је потребно душевно и телесно отпочивање.

(Општинско веће 31. марта.) Претседник г. капетан-аудитор Шпрајбер; извештач: г. вар. управитељ Карл; перовођа: маџистратски саветник г. Петровић; маџистратски приседици: г.г. варошки претставници К. А. Петровић, Ђорђе Солар и Ст. Марковић, и г. сенатор А. Јовановић. Општинара је било двадесет и један; седница се отпочне у 1/4 10 часова.

Пошто је претседник са звонцетом дао знак, да је седница отворена, устане општинар г. Тренчић и рече, да пре него што се започне рад има да испуни тужну дужност једну. Шурак његов покојни грађанин Цветко Фелбер оставио је сиротињу земунској поклон од осамдесет форината, са жељом, да те новце општинско веће на сиротињу подели. Он је за тим ту суму положио на сто. Први вар. претставник захвали у име сиротиње и моли г. Тренчића, да буде тако добар те да изјави госпођи удовици саучешће варошких заступника за велики губиток, што ју је снашла смрћу њезиног сунруга.

Први предмет на дневном реду беше молбеница браће Вајрихтера, којом траже земљиште од 437 кв. хвати у бари крај обале дунавске до Фелберове цигљане, где хоће и они да подигну цигљану. Молбеница је у принципу уважена, само ће се решење коначно надати тек онда, кад се буде решило о простору, који на обали тражи паробродско друштво.

У последњој седници одложена је молбеница неколицине францалаца, који хоће да неку цигље на ледини иза горње вароши, уважена је сад на основу предлога комисије под тим условом, да им се шест јутара земљишта уступи на ту цегљ, али ће морати за свако 1000 комада таксу од 20 новчића у општинску касу плаћати. Пре него што ће који да почне градити цигље, мора надати од власти цедуљу на извесну количину гласећу. Који би више пекао, томе ће се цигље конфектовати.

Живу дебату изазвало је зактевање францалаца, да ноћу сами чувају своје место, а сума, што би варош трошила на четири стражара, да иде у фонд за грађење њихове цркве. О томе предмету најпре је дебату отворио општинар г. Ђ. Д. Јовановић, који је за то, да се не уважи то зактевање; јер, рече, францалци много обећавају, а мало држе. Многи не ће хтети сами да стражаре, и тако ће Францалци остати без ноћне страже, а при том ће они, који сами немогу да стражаре морати ипак плаћати стражарину.

Г. Ђ. Д. Јовановићу одговори општинар г. Брашел, који рече, да на једном састанку осим њих пет, сто францалаца зактеваше, да се досадашња ноћна стража укине, јер у Францалу ни мало не одговара цели. У вароши може бити да је од користи, која је обрађена, али у Францалу са свим је мало четири човека. Бар десет људи треба да чувају то место, које је са свих страна отворено. Од неког времена многе се крађе збивају ту. Ономад украдоше једном становнику пет коња.

Општинар г. Волф тог је мњења, да се сва стража укине, јер није ни за што, а варош хиљадама форината стане. То тврдише и други општинари, прозавши је ухлебљем пропалица. То иште и г. парох Савић, који рече да је опште мњење у публике, да се варошка стража укине.

Томе противни беху варошки претставници г.г. Петровић и Солар. Онај рече, да је варошка стража с тога заведена, што је нужна била, јер првашњи начин стражења није одговарао цели. И по другим местима наше околине, рече, постоје такве страже, а то је доказ да треба и ми да је имамо. Г. Солар опомене општинаре наперед и злоупотребења, који неки чинише пре са патролцијским новцима. Одкад та стража постоји већа је сигурност у вароши, нити се догађају крађе.

Г. Солару одговори општинар г. Трешчик рекавши, да што се сигурности у вароши тиче, то се не може варошкој стражи, него поштењу ваљаног нашег становништва захвалити, јер немамо влих људи у вароши.

Пошто је општинар г. Штрајхер приметио, да за такву плаћу, која се даје варошким стражарима, не могу добити људи ваљани и поуздани, јер сваки надничар много више заслужује. Зато наши стражари и не држе ту службу за њихов главни задатак, већ је врше уз друге своје послове. Тако исто је и нашим полицијним пандурима ватање кријумчара главни посао, а не вршење полицијне службе.

Варошки претставник г. Марковић није за то да се Францалцима учини по вољи; јер ће сутра моћи то исто да зактевају и горњоварошани. На тај би се начин могао тај завод укинати а нужно је по сигурност вароши, да варошка стража постоји. Што та стража своје задатку са свим не одговара, узрок је што није организована као што треба. Општинско веће више је пута протестовало и закључке донело против тога, што се стражари постављају у службу без знања општине. Али као што се обично слабо њезини закључци извршују течно и у духу, у ком су закључени, тако су и ови закључци остали само на папиру. Стражари треба да имају поверење код публике, која ће им онда ићи на руку. Францалци немају поверења у своје стражаре, за то треба их отпустити из службе, и с другима заменити, као што је крајња потреба, да се сво то тело преобрази. Говорник предложи, да се молба францалаца само привремено уважи и да се варошка стража преустроји.

Претседник г. канетан-аудитор Штрајбер на то рече, почем су за предмет тај неки говорили, други су му пак противни, то ће се гласати о предлогу г. Марковића. Који је дакле за то, рече, нека устане.

Већина општинара устале.

На то ће питати претседник, ко ће да руководи тим послом преустројења. Неки говорише, да се то повери једном одбору, но пошто је приметио претседник, да се одборима слабо до цели долази, то закључише једногласно, да се зактевање францалаца само привремено одобри, па у једно би решено, да се варошка стража преустроји, и да у том послу делају: четири варошка претставника и г. полицијкомесар.

Неки сиромашни становници овдашњи моле, да им општина опрости прирез. Почем су просиоци доиста убоги, то им се по препоруци магистратској, уважи молба.

Овдашњи инспекторат паробродски моли општину, да се друштву уступи једна просторија крај обале дунавске пред каикцијном, где ће да смеће своју радионицу на лађи. У својој прозби вели, да се друштву с друге стране чине понуде у том погледу, но најпре хоће да то потражи од земунске општине. Варошки управитељ г. Карл прочита инспекторово писмо, у коме није ствар опширно изложена.

Кад је прочитано било то писмо наста кроз неколико минута гробна тишина, коју најпре прекиде г. Марковић, рекав, да би то по општину било од штете, кад би се та обалска просторија уступила друштву, јер је то место најзгодније за просте лађе. Обала, што се пружа даље уз воду изложена је јаким источним ветровима, те се ту догађају често несреће. Општина није против друштва, коме

ће уступити обалске просторије низ Фелберове циглане, колико год захтевало буде.

То мњење г. Марковића делише и други општинари, особито г.г. Јован и Борђе Д. Јовановићи. Општинар г. Волз рече, да је он тог мњења, да се зактевање инспектората не може уважити, и то из истих узрока, што их је г. Марковић навео. Ја то чиним са чистом савешћу, рече г. Волз, и готов сам сваку одговорност у том погледу на се примити, о којој последњи „Гласник“ говори, да ће општинаре снаћи ако би паробродско друштво своју лађарску радњу на друго место пренело, и ако би отуда било штете по нашу варош. Ако му интереси изискују, то ће ово друштво оставити Земун, ма ми њему уступили простора ма не, али г. Волз мисли, да то бити неће.

Претседник рече, да сад устане когод да каже коју и за друштво, почем види да ту има и неких, који нису противни, да се друштву уступи зактевана просторија. Позиву претседникову дуго се нико не одава, најзад устаде општинар г. Димитријадес и стаде нешто говорити, но не беше те среће да обори аргументације предходних говорника.

Још су неколико општинара изравили своја мњења о том предмету и најзад би једногласно решено, почем инспекторат у своје писму није се сасвим јасно изразио, коју просторију и за коју цел од општине тражи, то да се писмено повове да то тачно назначи. Уједно налаже се варошком инжињеру, да овај о реченом простору, који се пружа од каикцијне уз воду, нацрт направи који се има општинском већу поднети.

(Свршише се.)

— Наш дописник из Београда пише нам ово: У ономадашњим „Српским новинама“ изађе званично, да је писар у министарству унутрашњих дела Стојан Антић „у корист државну“ отпуштен из службе. Он је један од уредника „Правде“, у коме је листу, што је изишао 20. марта о. г., и који је само у неколико примерака пропуштен и то само по Београду (а остали су примерци конфисковани), изашао његов чланак „Надлежност кривице.“ Овде се држи, да је узрок његовом отпусту чланак тај, у коме између осталог и ово стоји: „Бадава ћете се ви окружавати оружаном свитом — зрно, које вам је намењено, неће вас мимојиди, јер оно ће вас и у саму храму божијему, где дођосте да тешки терет са ваше нечисте савести скинете, то ће вас зрно и ту наћи. Оканите се ви ваших детињастих понашања, маните се ви оних начела застрашења, јер знајте, да се јунаци смрти не боје. Челичан карактер не гледа на опасност; он утрчава у њу ласкајући да ће за собом, ако ништа друго, а оно бар добру успомену оставити. Често је одиста тако, јер је рачун, и ако касније, за добар признат.“ Ово место, које је цензор пропустио, сматраше, да се односи на овдашње околности. Могу вас уверити да је речени чланак, као и отпуст г. Антића из службе велику сензацију проузроковао у круговима либералаца. — Прошле недеље било

је овде у основној школи учитељима београдским практично предавање из рачунице, што је давао г. Стева Поповић писар министарства просвете. У својој лекцији спомену г. Стева, како је досадашњи начин предавања из рачунице врло непрактичан за децу апстрактан, већ да то треба тако удесити, као што је свуд по другим земљама, да деци буде све разумљиво, што год учитељ говори. Говорио је о сабирању, одузимању, множењу и делењу по начину кога је педагогија као најпрактичнији усвојила.

— Из Чалме (у Срему) нам јављају: да је тамошњи млађи свештеник имао код себе служавче, девојчицу од дванаест година и заслепљен страшћу, заборавио је свој душупопечитељски позив учинивши на истој богомреко дело. Због тог престапа тужен од матере девојчета криминалном суду вукуварском, уапшен је и стоји под истрагом. Часна конзисторија зацело ће том нечовеку у пастирској одећи достојну казњ досудити.

— Из Загреба јављају, да је изашла царска одлука, којом се заводи у хрватској престоници универзитет. Становници без разлике странака испуњени су чувством благодарности према владоцу.

— Као што јављају мађарски листови, завешће се сва земаљска унгарска војска, тек на јесен; но нека коњаничка и пешачка одељена још овог ће се пролећа установити.

— Званични лист угарске владе обнародовао је три наредбе, у обзиру на народне школе. Једна је управљена на православне владике, којом се позивају, да чине припреме за избор школских саветника, који се имају поставити у смислу љанског саборског закључка.

— Са Цетиња јављају да кнез Никола, заједно са српским послаником г. Ф. Христићем и руским кнезом Долгоруковом, путује по унутрашњости Црне горе. Јављају и то, да је стигло 12.000 иглењача из Русије, чему се храбри Црногорци веома радују. Говори се да ће их Долгоруков са овим пушкама већати.

— У Риму прослављена је неделетогодишња слава од кад је папа Пије IX. постао свештеник. Том приликом помиловао је он многе кривце и политичке преступнике.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч, 5. априла. (Телеграм.) Шеница у Буру: банатска 87-фунт. по 4.30, ст. београдска 86/88-фунт. по 4.40, потиска (за готово) 85 1/2/89-фунт. по 4.30; мархелтска шеница у Бечу 88/89-фунт. по 4.80, 89-фунт. по 4.90. Словачка раж у Флорисдорфу 82/83-фунт. по 3.65, 83/84-фунт. по 3.70. Словачки јечам у Бечу 71-фунт. по 3.50. Мађарска воб транзито 45-фунт. по 1.88, 48-фунт. по 2.04. Промет са шеницом 25.000 мерова.

Стање воде Саве.

Код Земунa:

У четвртак 3. априла: 11 с. 7 п. над нул. Суво.
„ петак 4. априла: 11 с. 4 п. над нул. Суво.
„ суботу 5. априла: 11 с. 3 п. над нул. Суво.

Код Митровице:

У четвртак 3. априла: 12 с. 4 п. над нул. Суво.
„ петак 4. априла: 12 с. 0 п. над нул. Суво.
„ суботу 5. априла: 11 с. 11 п. над нул. Суво.

Код Сиска:

У четвртак 3. априла: 11 с. 2 п. над нул. Суво.
„ петак 4. априла: 9 с. 10 п. над нул. Суво.
„ суботу 5. априла: 10 с. 4 п. над нул. Суво.

Земун. Најновији извештаји са свију аустријских и странских пијаци јављају за слабу житарску радњу. Цене шеници свуда попуштају; у Лондону пала је цена тој роби са два шилинга, а у Хамбургу бележе цену са 110 1/2 талира, која је најнижа ове последње три године. У Њујорку пало је брашно на 6 1/2 долара, па и у Пешти је шеница пала ове прошле недеље са 10—15 новчића. У Сиску продата је 3. о. м. банатска шеница 84/85-фунт. по 3.90 ваган, а у Трсту нуде 114/116 по 6.20 стар.

Ако природним узроцима не буде изглед на добру жетву преиначио опште мњење, то ће шеница још више падати у цени. Свуда постоји уверење, да у Европи има толико хране, колико је довољна за потребу до нове хране, а с довозима из Америке можда и преко тог рока. И кукуруз је услед рђавих енглеских извешћа и што ажија пада, пао у цени. По извештају од 3. о. м. нуде у Сиску ваган кукуруза 83/84-фунт. по 2.15, а у Трсту стар по 2.90—95. Јечам врло је занемарен, скоро никако и не пролази.

М Земун, 5. априла. Ономад по подне имадоше неколицина грађана састанак у нашој штедионици договора ради, да л' и на који начин да се склопи друштво за циглану. Као што чујемо сложише се у том погледу и с места уписаше 10.000 форината, која сума представља основну главницу раздељену на десет делова или акција. Друштво ће то производити цреп и цигље, у коме

материјалу од неколико година веома искудевасмо, а крајња је потреба, да се у Земуну нове куће за давање под кирију зидају. Становништво, особито она класа, која се ди под кирију, од бомбардирања Београда овамо, знатно се умножило и једнако се умножава, те се квартири траже и скупо плаћају. Тако је пре неки дан један господин хтео да узме под кирију стан од 4—5 соба, за коју газда искаше 800 форината годишње кирије, премда се кућа не налази у главном сокаку или на пијаци, где су кирије обично скупље, него у сокаку удаљеном од средишта вароши и на страни.

Овом приликом хоћемо да напоменемо закључак један, који је учинио главни штедионички одбор и који се никако не може одобрити, нити у погледу на правичност, нити одговара природи овога завода, који је саио од чести подузеће шпекулације. Речени одбор закључио је, да се овдашњи агенти асекурационих друштава, које примају обезбеђење против ватре, позову да се изјаве колики ће штедионици уступити проценат од премија, што плаћају људи за осигурацију својих кућа, које су оптерећене са капиталима штедионичким.

Као што ствари у нашој вароши стоје, извесно је, да ће за неколико година земунска штедионица овде по свој прилици сама са реал-кредитом располагати. Кад би се дакле споменути закључак великог одбора строго извршио, т. ј. да се куће што су под теретом штедионичких зајмова само код оног асекурационог друштва обезбедити може, које највећи проценат штедионици даје, значило би, подизати монопол, кога хоће плод акционари с друштвом да деле, и то о трошку штедионичких дужника. Такав поступак противан је главном задатку тога завода, па је и противан духу у коме му је дата концесија. Штедионице не треба да су шпекулативна подузећа.

Закључак одборов, као што рекосмо, штетан је по штедионичке дужнике, јер би покупио премије за обезбеђење од пожара. Једно је друштво, као што чујемо, обећало петнаест процената од премија давати штедионици, но у исто је време повисило премије са 20%, дакле ће људи морати двадесет процената више плаћати но досад.

Земун. Ови су терети прошли за недељу дана Савоушће за Сисак: Лађа Мије Радојевића са 6660 вагана жита, лађа Жотер Јаноша са 6450 центи соли, две лађе Николе Лучића са 3000 и

3900 вагана шенице, две лађе Игњата Леополда са 8000 и 6000 вагана шенице, лађа М. Бреслауера са 3900 вагана кукуруза, лађа Капош Ференца са 9330 вагана шенице, лађа Јефге Петковића са 7000 вагана кукуруза, лађа Микића са 6000 вагана кукуруза, лађа Фекета са 7500 вагана шенице, лађа Крига и Брајнера са 8000 вагана кукуруза.

Земун. Паробродско друштво издало је летњи свој ред паробродске пловидбе. По том новом реду раде лађе између Земун-Београда и Пеште шест пута на недељу, т. ј. сваки дан осим петка. Од Београда полазе лађе у 6 сахата из јутра, из Земуне пак у 7 сахати.

Београд, 5. априла. (о. д.) Дуђанске радње ове прошле недеље биле су приличне, бакалске и гвожђарске пак добре. Са храном ништа се не ради, којој је ова цена: шеници 66 до 68, јечму 54, зоби 52, кукурузу 52 до 54 % ока. — Слаба беше и са продуктима радња ове недеље, од којих врло мало има на пијаци, особито овчијих кожа маторих, којима је при свем том остала пређашња цена. Овчије саланске по 27, сељачке по 22; козије саланске по 26, сељачке по 23; јагњеће по 17—18, јареће по 17—18; кавлаци по 14—15, неви јагњећи по 14 гроша пар. Масти по 7 3/4, лоју по 7 1/2 остала је пређашња цена, као и шиљавама и воску. Ракија од девет гради плаћа се 1 1/2 грош ока. Мало нешто се радило са зverkaма, од којих плаћају куне по 170, творове по 60, зечије по 7 1/2 гроша.

Тешкоћа при извозу кожа у Аустрију још једнако постоји. Чудновато је, што агенција дунавског паробродског друштва не прима без санитарске исправе коже за пошиљање у Аустрију, а агенција државне жељезнице то чини без много речи.

Овде се заводи трговачка касина у оној кући, што је купило трговачко друштво „Слога.“ Број чланова је неограничен. Прилог сваког члана износи 72 гроша годишње.

Сисак, 31. марта. (С. Б.) Прошле недеље није била повољна радња са шеницом у колико се тиче цене. Продато је те робе 25.000 вагана, и то: банатске, бачке и потиске 83/85-фунт. по 4.10, 84/86-фунт. по 4.25—30, 86-фунт. по 4.45—50; слаба и средња банатска роба 81/89 1/2-фунт. по 3.85, 83/89 1/2-фунт. по 4.15—20, 84/86-фунт. по 4.10—20.

Око 1000 вагана 3/4 жита банатског и сремског 79/81-фунт. продато је по 3 до 3 фор. 5 новч; толико и 1/2 жита банатског и сремског 78/80-фунт. по 2.65—70.

Нова банатска кукуруза 83/84-фунташког нуде на време по 2.20—25, продато је пак 50.000 вагана домаће и босанске готове робе 84/85-фунт. по 2.20—22.

Нешто мало је продато бачког банатског и сремског јечма 62/67 и 68/70-фунт. по 2.20—25. Зоби продато је пак 3000 вагана, банатске и бачке 42/42- и 44/46-фунт. по 1.50—60—70 75, босанске по квалитету 40/42-фунт. бечка цента по 3.05—11.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	31.	1.	2.	3.	4.	5.
	Марта.	А п р и л а.				
Дукат цесарски	5.86	5.86	5.84	5.82	5.84	5.84
Сребро	122.75	122.65	122.25	121.50	121.75	121.75
5% металици	62.70	62.30	62.15	61.80	61.60	62.—
Ови с кам. мај—новем	62.70	62.30	62.15	61.80	—	62.—
5% народни вајам	70.90	70.50	70.40	69.90	69.50	70.—
Акције народне банке	730.—	728.—	728.—	726.—	725.—	725.—
„ кред. завода	295.—	292.—	291.30	292.10	287.—	290.30
Ловови 1860. године	103.10	102.50	102.—	101.60	101.—	101.70
Лондон	124.40	124.70	124.—	123.90	124.05	124.10

ОПШТА РУБРИКА.

Уредништво не одговара за чланке, који се печатају под овом рубриком.

Господин Уредниче!

Судећи по назвању нашега уваженог листа уздам се да ћете дати места и овим неколиким словима: Ја од кад себе знам на овом свету, још таког скандала нигде у цркви видио нисам као синоћ о бденију у свето-никалајевској цркви. Због кратког времена немогу вам опширно саопштити тај скандал, а још би боље било да га сама дејствујућа лица саопште бевристрастно; а међутим ја би саветовао славној црквеној општини да обрати пажњу своје на цркву и њене служитеље, зашто оно није место за инат и парницу но за богослужење.

Андреја Лазич,

житељ одески рођени Земунац.

(Припослато.)

И опет једно збиће,
И опет један глас
О нашем „часном оцу“,
Што жели да понесе
Одличја „првен пас.“

Побожни народ врви
У молитвени храм,
Да Творца вишег моли.
У молби топлој стоји
Ко тврди, чврсти кам.

Ал слуга божјег дома,
— Алокин зове с' он,
— Прости му силни Боже!
Другоме богу клања.
Што му је „чокот“ трон.

—ја.

(Припослато.)

Да је част човеку најдрагоценије благо — држим — било би сувишно доказивати. Но баш зато, што је она најзвизијенији алем код човека, заслужује да је овај врло опрезан; јер човек без части — тело без душе. Узми му част — одузео си му све.

С тога и несумњам да ће ме штовано грађанство земунско хтети извинити, што овако јавно своју част од бескрајни насртаја браним.

Цењеним читаоцима овога листа биће познато да је мене г. парох Н. Савић о св. Николи п. г. у храму божијем овако немилици пред скућеним народом и невином дечицом — мојим ученицима — увастопце нападао, како поштен човек ни свог кочијаша неће.

На почетком је то простачко насртање без икаквог мог повода било, мишљах, није нужде да на јавност илазим. Јавно ће мњење то осудити. Бејах дакле готов и да заборавим, јер се непобојах мислити да је г. парох и хрђаво расположен био, будући да то „Пасторална“ забрањује свећенику при богослужењу.

Па је л' на том остало? — питаће когод. Није. Г. парох из дана у дан тражи какву-такву прилику, особито кад још света има, на још отменог, само да моју част окала и тим ауторитет учитеља побије.

Пловидба местне лађе до 19. априла.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру.

Из Београда у Земун, у 7 сахата у јутру.

Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру и у 1 сахат по подне.

Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у 3 сахата после подне.

Из Земуна у Београд, у 5 и по сахата после подне.

Из Београда у Земун, у 6 сахата после подне.

Herr Redakteur

Ich ersuche auf das in Ihrem geschätzten Blatte vom 30. März 1869 (julianischen Kalenders) erschienen „Eingesendet“ des Herrn pensionirten Majors Csikos folgende Erwiderung gütigst aufnehmen zu wollen:

Die aufgestellte Regel, dass das Lokalschiff die Donau-Passagierschiffe unterhalb Slankamen abwarten soll, — ist ein sehr negativer Begriff — und erleidet nur leider zu oft Ausnahmen. Die Umstände, welche selbe bedingen hier anzuführen, wäre zeit- und platzraubend und jeder Sachverständige, welcher die Luft- und Wasserströmungen bei Slankamen kennt, wird diese Ausnahmen ganz gewiss auch billigen.

Was der vom Herrn Major angewandte Ausdruck „knapp“ anbelangt, so dürfte dieser in der Wirklichkeit sehr unknapp aussehen, da das Lokalschiff bei günstigen Verhältnissen doch 100 Schritte vom Ufer entfernt Anker wirft und durchaus nicht landet — geschweige erst bei einem Sturm. —

Am 30. März d. J. haben die Luftströmungen bei Slankamen eher einen orkan- als windartigen Charakter gehabt; ein Uebersetzen der Passagiere auf der Weidzille schien bedenklich — und deshalb vertröstete man die Herren auf Nachmittag, was der denkende Mensch nicht tadeln wird; — denn ich stelle die Frage: „Würde im Falle eines etwaigen Unglückes Herr Major Csikos die Verantwortlichkeit des Schiffs-Kommandanten theilen wollen?“

Diess sei gesagt um der Welt den Thatbestand im klaren Lichte motivirt darzustellen. —

Das bis hier angeführte geschah noch unter meinem Herrn Vorgänger, denn erst nach dem Anlangen in Titel übernahm ich das Kommando des Lokalschiffes Neuburg, und machte am 30. März N. M. die erste Fahrt als Kommandant des genannten Schiffes.

Herr Major Csikos hat beim Anlangen in Titel wohl gehört, dass das Lokalschiff präcis um $\frac{1}{2}$ Uhr von Titel nach Slankamen fährt, — dass er aber die kurze Aufenthaltszeit von $1\frac{1}{2}$ höchstens zwei Stunden dazu benützte, um nach Perlasz zu fahren, und hiedurch die Abfahrtsstunde versäumte, kann mir doch Niemand zur Last legen. — Sein gegebenes Zeichen mit dem Sackuche habe ich nicht bemerkt und im Gegentheile hätte ich es auch wirklich nicht beachtet, da ich mich auf solche Zeichen nicht verstehe, und trotz meiner langjährigen Erfahrung noch nicht wusste, dass Tüchelwinken das Stehenmachen des Schiffes bedeuten soll.

Auch dürfte ich aus Rücksicht für die anderen Herren Passagiere dem Signal des Herrn Major Csikos keine Folge leisten, — denn es wäre das grösste Unrecht von vielen Gleichberechtigten das Intresse Aller jenem eines Einzelnen hintan zu setzen.

J. Frank.

КАФАНА

код „златног орла“, бивша Стелвана П. Петривића, прешла је куповином у моју сопственост са целим намештајем. Препоручујем ту своју радњу поштованој публици, и молим за многобројну посету, уверавајући је, да ће увек добро и јефтино послужена бити.

У Земуцу, 6. априла 1869.

Теодор П. Златић, каседија.

Између многих таквих случајева ево овога, који се је данас у вече 4. о. м. на бденију догодио (дакле увек у цркви), и који ће кадар бити да сва неупутна напандања г. пароха, као што ваља, оживе.

Елем, то овако беше.

Богослужење је текло као што ваља све до „канона“ матере божије. Исти је подсвештен на четири да се исчита. Г. парох сврши први оцек, па и не чекајући да се „кондак“ отпоје, за којем је требала и „ектенија“ (као иза сваког оцка) доћи, већ уве читати и други оцек. Прочитавши неку част тога оцка, следовало је „радујеја невесто.“ — За овим пак долази да „кондак“ прочита. Но уместо то да чита, прекрсти руке, окрене се мени и стане ме укочено и читаво страшно гледати за неколике минуте. За то време владаше у цркви не обична тишина. Народ пак сав такође упре очи своје на мене. Свак мишљаше шта ће сад да буде. Ја пак очима питах га шта хоће. Једва проговори „невај што иде на ред, што пише.“ Наравно ништа писало није, јер је г. парох био на реду да — као што већ рекох — чита и даље, па да се „алилуја“ отпоје и т. д. Дакле уместо да је престао код првог оцка па да се поје, престао у другом, где нетреба, па још одма после „Икоса“; јер наравно кад је прескочио први оцек, држах да ће и други и т. д. С тим више несам се надао што је одма после „Икоса“ стао, кад је требао и кондак читати, па тек кадгод стати. И г. парох да би заметнуо трај, пође читати наново исти оцек. Кад је пак с читањем престао, чула се је у алтару грмљавина. Непрестано је и даље тражио прилику, да се покаже вредним алтара. Но на штету не беше је.

Не треба се чудити томе много. Г. парох није ни знао шта се поје, те је непрестано викао: „шта поје, шта поје,“ ма да му је мој брат колега, дозивајући га више пута к себи, доказивао да тако ваља, — као и за то, што је г. парох у читању силну реч наопачке и трипут-четир понављао, не треба се чудити, јер г. парох — ваљада по свом обичају — не беше, као што сам фактично извештен и уверен сам, него и још неко други ш њиме. Рећиће ко: на Бог, ко ће други? Јест, али који? — Бахус —

Почем се дакле оваки покори, па још на јавном месту тревати немогу, пошто се пак ја сасвим невин за све то осећам и почем се на то иде, да се моја част утуче, позивам г. пароха Н. Савића ево јавно пред штованим грађанством, да ми такође и он јавно рајасни и каже зашто ме вређа и моју част каља ил' боље рећи своју. И докле мисли тако терати и шта хоће с тим?

Чујем да ће се идуће црк. школске одборске седнице узети на претрес жалба овдашњег епископског учитељског збора, усљед прва поступка његова о св. Николи п. г. С нестриљењем се очекује, да се види резултат, па да знамо је ли нам вајде у ње лека немати.

У Земуцу, 4. априла 1869.

Александар Кузмановић,
учитељ.

Kanzleidienerstelle. Ein verlässlicher Mann wird als Kanzleidiener aufgenommen. Das Nähere ist zu erfahren im Gruber'schen Hause im Bankkomptoir.

Самртна пресуда.

(Од М. Јокаја.)

(Наставак.)

— Али кад би се нашао човек, који би своју душу, своје имање, своју срећу и живот свој пред ноге вам ставио, који би вам рекао: све је твоје, а за то само тебе иштем — кад би се, питам вас такав човек нашао?

— Имате ли ми само то казати?

— О више, више. Из очију вам видим, да погађате шта ми се у души збива. Ја вас љубим. И у самом сну непрестано ми је ваша слика пред очима, непрестано ме занима једина та мисао, како да вас добијем. Пре него што вас познадох, био сам нежан, ваљан, добротворан човек, али сад осећам, ако ме одбијете, бићу нагоњен да извршujem дела, што ће цело човештво громом да обузму.

— Мој господине, понудом вашом ви ме само почаствујете и за то вам своју захвалност изричем. Свагда ћу вас се осећањем високог штовања сећати, али уједно и жалити, што вам се наклоности вашој никаквим другим осећањем одазвати не могу.

— Ви другог кога љубите?

— Тако, као што ви мислите, никога. Да није смрт, којој ми муж подлећи мораде, тако ужасна била, то би и сама можда чинила као и друге у оваком положају, навикла би се временом поново љубави и нади, али мени је друго што суђено. Кадгод угледам сретне људе, како се осмејкују, шале и милују, вазда ми пред очи изилази онај страшни облик, на чијем нагрђеном и размрвљеном лицу ни једне цртице распознати немогах од онога, кога сам тако љубила и дође ми, као да ми сам тај облик говори: и ти си кадгод тако срећна била, али си све пожелети морала. — Не, мој господине! између мене и среће стоји сећање онако ужасног, страхотног догађаја, да ми свако уживање преседне, свака радост загорчи.

— Немојте ми одузимати сву наду. Можда доцније . . .

— Морам вас молити, да вам ово код мене последња посета буде.

Телардово лице успламти, подиже се са свог места.

— Госпо . . . ја вас љубим већ кроз више година. Љубав ми често и до лудила стигне, и у једном тренућу таког помамног узбуђења заклео сам се: да морате самном или живот или — смрт делити. Ето сад вас упознајем са заклетвом својом,

па и то додајем да ћу је одржати, ма ме чега стало. Ви ћете самном живети или ћете морати самном заједно умрети.

Анђелија му само један поглед поклони, али поглед што га само чиста и непрекорна душа узвишена својим створом на оне бацати може, што се у калу својих ниских страсти ваљају.

— Оно прво нерујем никако, а од другог се неплашим, дода она на то сасвим мирно и ладно.

— Дакле упамтите ми речи! Вама ће да освану црни дани, кад ће вам сећање на своју прошлост паклом да буде, кад ћете не само остављени него и гоњени од целог света да будете; доћи ће дани, кад ће вам та охоло душа по праху да пузи; кад ћете један начин смрти тражити да други избегнете, кад ћете и само очајање зажелети да памет не изгубите. Јест, све ће то да се збуди, и онда се сетите мене и мога уверења, што вам га сад у овом тренућу дајем: један миг, једна реч ваша биће ми доста да вас ослободим; накнадићу вам све што изгубисте, бићете најсрећнија женска. Не усхтете ли ни онда, то ћемо умрети, Анђелијо, ми ћемо обоје заједно једном смрћу умрети, смрћу, на коју ви нигда ни помислити не можете, и кад би вам јој само име казао, морала би вам се та јака душа потрести. Умрећемо заједно, гледаћете ме како уздишем а и сами ме нећете преживети.

— Ваше би ми речи душу доиста потрести могле, да нисам уверена, да сам чиста од сваке погрешке. Никада у свом животу нисам што учинила, па ни помислила, зашто би ме Бог или свет гонити могао. Живота се не плашим а без икоје грозе и смрт очекујем, ма ова у каквом облику постелаи мојој приступила. Бог е вама!

Телард узде шешир и пође.

— Сетите ме се још једном, кад вам најгрђи часови невоље наступе, рече јој, обазревши се још једанпут и потом га брзо из себе нестале.

Анђелија продужи мирно свој започети посао. Савест ми је чиста, говорила је у себи; са Богом и људма живим у највећем миру . . . прошлост ми нема ништа да пребаци . . . у будућности ћу обозрива да будем, ништа ми дакле наудити не може.

IV.

Сада се поче по вароши да проноси чудноват глас.

Г. Монсе беше у целом Паризу сувише позната личност, зато му се

смртни случај и није могао брзо заборавити. Једна мисао замењиваше другу. Уопће много и дуго се о његовој смрти причало. Али наједанпут, као што рекосмо, пронесе се неки зао глас и брзо се распростре по свим слојевима паризског друштва.

С почетка беше то само неизвесно, просто поговарање. Али се после сви кончићи, као неком невидимом руком предени, усредсредеше у једној тачки . . . Глас тај доби неки вид извесности. Говорило се: г. Монсе није се убио, него је убијен.

Лекари, што му мртво тело разгледаше, тврдише да су оба куршума самртна била. Да је самоубијца дакле први сам избацио, не би му остало времена да и други учини.

Више њих, који су оне исте ноћи покрај његове писарне пролазили, видеше неког човека, како је на задња врата те куће некуд умакао. Спољашност му беше сасвим једнака са оним, кога су опет други спасили, да је код капије госпође Монсе стајао, за звонце повукао и послужитељу нешто предао.

Најпре се само шапутало, а мало по мало поче се јасно и тврдо говорити: да је госпођа Монсе сама дала свог мужа убити.

Непознати и сатански непријатељ њен изнео је подозрење то, а људи га прихватише и распрострише. Што је ужаснија тужба, и што је извишенија и поштованија личност, која се тим компромитовати има, тим већма је свет за истиниту држи. Онога обично најпре осуђујемо, кога смо пре тога дуго поштовати морали; штогод се за таквим рекне, све то народ се уклесима прима и даље казује. Нека животињска наслада лежи у томе, кад узвишеност к себи у прашину довучемо, да је неморамо више поштовати, да јој се неморамо више дивити. Глас се тај за неколико дана тако разнео, да је власт за најбоље пронашла, да ствар у своје руке узме и извидети да.

На исекање јавног тужиоца буде госпођа Монсе уапшена и порота се за суђење образоваше.

Јавни тужиоц беше веома оштроуман човек. Најкривичнији преступа примао се он са сваком готовошћу, и своје највеће уживање налазио је у том, да најзамршеније правне случајева анатомично разјелењава и целу ствар што чистије дозна. Где се о животу и смрти ради, где се противник вешто употребљеним питањима и извртањем тако сузбије, да се напоследку предати мора, беше

му најмилији приказ, највећа радост, г. Дувао је толико гласа етекао, да су такве партије обично њему предаване.

Најзнатији правдобрани целог Париза похиташе да лепој удовици своју услугу укажу. Али она све понуде захвално одбије и изабере си за браниоца једног скромног грађанина г. Арнолда, некадашег књиговођу њеног пок. мужа.

Народ је срањивао оба противника и наравно морао је жалосно главом дрмнути. Један беше оштроуман правник а други сиромашан књиговођа без познавања грађанског закона, без умне досетљивости, без вишег знања. Борба изгледаше далеко неједнака.

Многи су удовицу Монсе жалили, и опет сви тврдо држаху, да ће Арнолд морати подлећи.

На дан судске расправе слегло се силан народ у дворану поротничку. Не само обична за слушаоце одређена места, не само галерија и предсобља него и саме улице беху испуњене радозналцима.

Поротници заузеше своја узвишена седишта. Први се појави државни тужиоц у званичној одећи и поздравивши умиљато своје познанике, седе достојанствено и измерено на своје место. На другој клупи седеше сведоци, који плашљиво крадимице један другог погледаху. Само још два празна места стајаше, што беху одређена за уапшеницу и њеног браниоца.

Изненадна узрујаност светине, што око врата икупљена беше, казивала је да најважнија личност долази. Погледи свију управеше се онамо, откуда се долазак оптуженице очекивао, и када се народ раступи и слободан пролаз средином начини, опазише сви јунакињу ове драме госпођу Монсе.

Учтиво али врло достојанствено ступаше она помеђу забленуте светине, што јој се одважног судби својој оданог лика не могаше доста да нагледа. Истина г. Монсе беше сад нешто мало блеђа но обично, али блеђа та не беше след подлога страха, него израз велике надземне душевне мирноће.

Судија јој показа место; она седне а на лицу јој се ни најмањи знак страве, ни мајмање обележје гадног бестија не виде. Седела је, као да и не види силну светину што око ње стаја. За њом је дошао мајушни неугледни бранитељ њен г. Арнолд. Кад опази да са свију страна погледи у њега урти беху, поцрвени

до ушију и тако се збуни, да ни председника, кад му је овај столицу понудио, не разумеде, те га мораде један од званичника месту одвести. Само због те мале забуне и неумешности управи се већ јавно мишење против њега.

Кад се поротници закеше даде председник јавном тужиоцу знак. Овај га разумеде и устаде, узе од свог писара нужна писмена, окрену се судијама и пође да говори:

— Штована господо, племенити поротници! Ја, Арнолд Дувао, у својој званичној дужности као јавни тужиоц, дижем овим тужбу против г. Монсе, због недеља, што га је на своме мужу г. Гвиду Монсе-у произвела, што га је мучки убити дала.

Анђелија зажмури, а из груди јој се оте дубок, тежак уздисај.

— Г. Монсе-а сви добро познавасмо, сви га волесмо. Једнога јутра нађосмо га у његовој писарни мртва. Многи те грозне ноћи могаше у споменутој писарни два пуцња чути, а има их који потом спазише, где је на задња врата изишао неки човек, који се управо кући уапшенице упутио и приспевши тамо, послужитељу један сандучић пун жутијех дуката предао. Сутра дан пуче глас, да се трговац г. Монсе сам убио. Писарна му је одма забрављена а имање му се међу поверитеље поделило. С почетка том гласу поверовасмо, премда још онда многима та смрт подозрива изгледаше. Монсе не остави по себи ни једне једите врстице, која би нас о његовом загонетном убијству известити могла. Палири му се нађоше у највећем реду, кредит му беја неисцрпим а личност опће поштована. А притом нико не мога да појми да му се у писарни ни пребијене мангуре готовине не нађе, што зацело ни најмање у прилог његовог самоубијства не говори. Овоме се прикључи још и исказивање лекарско, да г. Монсе не беше у стању оба метка избацити, јер је већ први самртно порадио. Подозревање то прели се готово у извесност, и кад се још за чудновато понашање удовичино дознаде, кад се дознаде, како је она све и сва употребила, да ствар прекрије, како је своје ероднике, што се о мужевљевој јој смрти распитиваху, одбијала, како је најпосле сасвим је нестало, беше већ крајње доба да се ствар судским путем подробно извиди. Из исказа сведока јасно је, да је г. Монсе убијен, јер је после убијства неки човек из писарне му изишао, а отуда кући оптуженице отишао и

овој један сандучић с дукатима донео; јасно је, да је г. Монсе овај цео случај не само претајала, но још и свима својим забранила, да јој о томе никад више не спомињу . . .

— Молим, прекиде га председник, нека се сведоци најпре закуну. Потом буду сведоци један за другим доведени и преслушани. Гдегод се у њиховим исказима оптужена додирнула, запитана је: да ли има што да примети. Али она је ћугала и само клањањем своје одобравање изражаваше. (Наставиће се.)

Крчма на друму.

Приповетка Ивана Тургенева.

(Наставак.)

Сутра дан рано пође трговац на пут са својим другарима. Авдокија је још спавала. Аћим испрати путнике до воденице, јер имаде тамо нека посла. Кад се кући вратио, нађе он своју жену већ обучену, али не саму. Синоћни онај младић, Наум, беше код ње. Они стајашу код астала до прозора и разговараху се. Чим опази Аћима, Авдокија изађе из собе. Наум рече да се је вратио с тога да понесе рукавице, које је његов господар на клупи заборавио и он тако исто изађе из собе. . . .

Ми ћемо сад читаоцу казати, што ће мислим и он погодити, да се је Авдокија у Наума страшно заљубила; зашто је то тако брзо било, тешко је протумачити; тим теже што је она до тада беспорочно живела, не гледајући на многе прилике, којим би могла брачну верност нарушити. Доцније, кад се рашчуо њен сношај с Наумом, важило је то за свршену ствар и држало се утврдо, да јој је Наум бацрио оног истог вечера чини у чај (у ово руски народ тврдо верује) — и заиста Авдокија с дана на дан блеђа и невеселија биваше.

Наум опет дође у Аћимову крчму, заједно са својим старим принципалом; после три месеца дође он сам са својим сопственим еспапом. Сад изађе глас, да се је Наум ту негде у околини населио и од тог времена, могао си га готово сваке недеље видети, где тера по друму своје шарене талиге, са два округласта коњића. Међу тим ни међу Аћимом и њим небеше бог зна каква пријатељства. Аћим га је држао за поштена и вредна младића. Да се је Авдокија у Наума заљубила, то ни у сну није помислио, и поверовао јој се као и пре.

Тако прођоше опет две године.

Једног летњег дана после подне око једног сахата шеташе се Лисавета Прохоровна по својој башти, која беше по немачки уређена. Лице Лисаветино је било жуто и збабљано, не гледећи на средства, којим се трудила да остане лепа, на црвенила и белила. На глави имађаше бео летњи шешир а у руци носаше кученце. Сукње јој шуштаху од силног крутила; ситним корацима иђаше она по једној путањи. Но наједаред испаде пред њу стара наша познаница Кириловна и рече јој да ју неки трговац из Б . . . чека, који је дошао да се с њоме о некој важној ствари проразговори.

Кириловна се обрадовала што јој је госпођа тако наклоњена, и шта више од скора јој је госпођа дозволила да може носити белу капу што јој даваше особити изглед.

— Трговац? запита дама. Шта ће са мном?

— Не знам милостива госпођо, одговори Кириловна умиљато — чини ми се да хоће да купи нешто од вас.

Лисавета Прохоровна врати се у своју собу и пошто је села на столицу, заповеди да уђе тај трговац из Б.

Сад уђе Наум, поклони се, па стаде до врата.

— Чујем да желите нешто да купите од мене, рече Лисавета Прохоровна (помисливши у себи: сила га убила, ала ти је леп овај младић!)

— Јесте, милостива госпођо.

— Па шта би сте хтели?

— Кад би ми хтели продати вашу крчму.

— Коју крчму?

— Ону на друму, не далеко одавде.

— Али крчма није моја већ Аџимова.

— Та како није ваша кад је на вашој земљи.

— Јест, заиста је тако; земља је моја, али је крчма Аџимова.

— Па добро. Дакле да ли ми ју можете продати?

— Та како ћу продавати туђе добро?

— Али ја ћу вам добро платити.

Лисавета Прохоровна поћута мамо, па опет поче:

— Та за бога не питајте мене, већ Аџима, то је његово.

— За механу, и за земљиште на коме је, даћу вам две хиљаде рубаља.

— Две хиљаде рубаља! то је врло мало одговори Лисавета Прохоровна.

— Права цена.

— Јесте ли се о том с Аџимом разговарали?

— Што, милостива госпођо? кад је земља ваша.

— Ама за бога, ја сам вам већ једном казала. Заиста ми је чудно, да ме не разумете.

— Зашто да вас не разумем милостива госпођо?

Лисавета Прохоровна погледа Наума, а Наум опет погледа Лисавету Прохоровну.

Тада Наум опет поче:

— Сад милостива госпођо, шта би ви имали с ваше стране да предложите?

— С моје стране Лисавета Прохоровно мицаше се на својој столицу тамо амо — Прво, већ сам вам казала, да је две хиљаде рубаља мало, а друго

— Па ако хоћете милостива госпођо, да додамо још коју рубљицу.

Лисавета Прохоровна се подиже.

— Видим, да ме ви још не разумете. Ја сам вам већ казала да ја оно земљиште не могу продати. Онда би Аџим за то против мене подигао парницу.

Наум се насмеја.

— Сад милостива госпођо, ако вам се допада — додаде он сажињући раменима . . . Молим за опроштај. Поклони се и мету руку на браву.

— Почекајте још мало, рећиће Лисавета Прохоровна.

— Она зазвони и долети Кириловна: — „Кириловна преправи за господара трговца чај.“

Наум се још једаред дубоко поклони и оде са Кириловном из собе.

Лисавета Прохоровна прође мало по соби и опет зазвони. Сад се појави један дечак у козачком руху. Она му заповеди, да зовне Кириловну, која после неколико тренутака дође.

— Је си чула, поче Лисавета Прохоровна усиљеним осмејкивањем, шта ми предлаже овај трговац; заиста је неки чудновати човек.

— Не знам ни о чему милостива госпођо.

— Хоће да купи од мене Аџимову крчму.

— Па зашто не?

— Зашто не! шта би онда казао Аџим? Ја сам му то уступила.

— Али милостива госпођо, зар није ваша земља?

— За бога Кириловна, како можеш тако говорити! Лисавета Про-

хоровна извуче мараму и усекну се грчевито. . . Шта би Аџим. . . Он је крчму за своје сопствене паре сазидао а мени за плац платио.

— Аџим који је толико уживао . . . и све вашом милошћу. Што год има све је ваше! И мислите милостива да он није стекао лепу суму новаца? Могу вам се заклети, да је он богатији но ми сви. Зашто да он боље живи од осталих ваших робова! Чиме је зарадио пара? Зацело тим што сте му допустили да кириџија. Он је тако лепе паре зарадио.

— Радо би допустила; али опет не могу . . . како би могла његово добро продати.

— Зашто га неби смели продати? Продужи Кириловна — чини ми се да се је добар купац нашо — дозволите ми да вас упитам колико он даје.

— Две хиљаде рубаља и још нешто, проговори Лисавета Прохоровна тихо.

— Даће више милостива госпођо, кад је одједаред дао две хиљаде. А с Аџимом се намирите . . . он ће вам бити благодаран.

— Наравно да се ја морам с њим поравнати. Али Кириловна ја немогу то добро продати. И Лисавета Прохоровна иђаше тамо амо по соби. Молим те не говори ми више о томе . . . наљутићеш ме.

Кириловна не гледећи што јој је госпођа забранила говор, она је после тога још по сахата о томе говорила, за тим се врати Науму, који међу тим, сеђаше код свог чаја.

Шта имате да ми кажете, моја високоштована, рече Наум Кириловни, док своју празну шољу мету на служавник.

— Имам вам одговорити, да вас милостива госпођа чека.

— Повицујем се, одговори Наум. Он устаде и оде с Кириловном у госпођину собу.

Врата се иза њих затворе . . . Кад се најзад отворише, Наум се дубоко поклони па изађе из собе натрашке. Продаја је била већ свршена. Аџимова крчма беше сад Наумова, коју је купио за две хиљаде и осам стотина рубаља папира. Погођено је да се продавни контракт брзо напише а да се ствар до згодног тренутка држи у потаји.

„Добро је, мишљаше Наум, кад се поне на своје таљиге. Увек сам срећан.“

(Наставиће се.)